

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В. Н. КАРАЗІНА

Методичні рекомендації
для самостійної роботи студентів
за навчальною дисципліною
«Порівняльна стилістика» (німецької і української мов)

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

галузь знань 03 Гуманітарні науки
(шифр і назва)

спеціальність 035 Філологія
(шифр і назва)

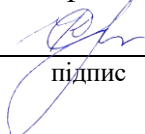
освітня програма Німецька мова та література і переклад та англійська мова
(шифр і назва)

спеціалізація 035.043 Германські мови та літератури (переклад включно),
перша німецька

Методичні рекомендації схвалено на засіданні кафедри
німецької філології та перекладу

Протокол № 1 від « 26 » серпня 2022 року

Завідувач кафедри німецької філології та перекладу

підпис

Сергій КРИВОРУЧКО
ім'я, прізвище

Методичні рекомендації погоджено науково-методичною комісією
факультету іноземних мов

Протокол № 5 від « 26 » серпня 2022 року

Голова науково-методичної комісії факультету іноземних мов

підпис

Анна КОТОВА
ім'я, прізвище

Загальні положення щодо організації самостійної роботи студентів. Самостійна робота студентів є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних дисциплін і регламентується «Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна».

Університет має забезпечувати для осіб, які навчаються, професійну підготовку на рівні кращих університетів світу, формування необхідних фахових і загальних компетентностей, зокрема: *вміння самостійно навчатися і критично мислити.*

Самостійна робота включає: опрацювання навчального матеріалу, виконання індивідуальних завдань, науково-дослідну роботу.

Навчальний час, відведений на самостійну роботу студента денної та заочної форми навчання, регламентується навчальними планами та робочими навчальними планами.

Зміст самостійної роботи визначається робочою програмою навчальної дисципліни, методичними матеріалами, завданнями та вказівками науково-педагогічного працівника.

Методичні матеріали для самостійної роботи студентів повинні передбачати можливість проведення самоконтролю з боку студента. Для самостійної роботи рекомендується відповідна наукова та професійна монографічна і періодична література.

Контроль засвоєння навчального матеріалу дисципліни, віднесеного на самостійну роботу, є обов'язковим. Форми контролю визначаються робочою програмою навчальної дисципліни і можуть включати виконання контрольних робіт, включених до навчального плану, курсових робіт, індивідуальних завдань, тестів, рефератів, винесення самостійно засвоєного матеріалу на підсумковий семестровий контроль (разом з матеріалом, що вивчався при проведенні аудиторних навчальних занять) тощо.

Зміст та організація самостійної роботи студентів за навчальною дисципліною «Порівняльна стилістика (німецької і української мов)» на 4-му курсі (денне відділення).

Відповідно до навчального плану, загальний обсяг навчальної дисципліни для студентів денної форми навчання складає 3 кредитів, тобто 90 годин. Обсяг самостійної роботи на денному відділенні складає 60 годин.

Розподіл годин для самостійної роботи по темах

Назви розділів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
л		п	лаб.	інд.	с. р.	
1	2	3	4	5	6	7
Розділ 1. Стилiстичний потенцiал нiмецької мови						
Тема 1. Порiвняльна стилiстика як наука.	6	2	-	-	-	4
Тема 2. Елементи стилю як змiнна величина.	6	2	-	-	-	4
Тема 3. Питання порiвняльної стилiстичної лексикологiї.	7	2	-	-	-	5
Тема 4. Порiвняльна характеристика стилiстичного забарвлення лексем в нiмецькiй та українськiй мовах.	7	2	-	-	-	5
Тема 5. Порiвняльна фразеостилiстика.	10	2	2	-	-	6
Тема 6. Стилiстичнi аспекти словотворення.	7	2	-	-	-	5
Тема 7. Питання порiвняльної стилiстичної граматики.	10	4	-	-	-	6
Тема 8. Тропи та їх функцiї.	8	2	1	-	-	5
Тема 9. Стилiстичнi фiгури.	8	2	1	-	-	5
Тема 10. Порiвняльна характеристика засобiв гумору та сатири в нiмецькiй та українськiй мовах.	7	2	-	-	-	5
Тема 11. Загальнi проблеми макростилiстики.	7	2	-	-	-	5
Тема 12. Архiтектонiко-мовленнєвi форми.	7	2	-	-	-	5
Усього годин	90	26	4	-	-	60

Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Форма контролю	Кількість годин
Ознайомлення та опрацювання таких тем:			
1.	Порiвняльна стилiстика як наука. Предмет та завдання стилiстики. Стилiстика в системi наук. Основнi поняття стилiстики. Поняття стилю. Функцiональний стиль. Загальна характеристика функцiональних стилiв нiмецької та української мов. Класифiкацiя функцiональних стилiв. (1), (2), (4), (6), (7), (8), (12), (14), (19).	Включено до поточного та підсумкового контролю	4
2.	Елементи стилю як змiнна величина. Домiнуючi елементи стилю. Стилiхова ознака. Стилiстичне забарвлення. Компоненти стилiстичного забарвлення. Стилiстичнi пласти в нiмецькiй та українськiй мовах. (1), (2), (4), (6), (8), (12), (14), (19).		4
3.	Питання порiвняльної стилiстичної лексикологiї. Лексичнi елементи стилю. Стилiстично диференцiйована та недиференцiйована лексика. Стилiстичнi аспекти синонiмiї, антонiмiї, омонiмiї в нiмецькiй та українськiй мовах. (1), (2), (4), (6), (8), (12), (14), (19).		5
4.	Порiвняльна характеристика стилiстичного забарвлення лексем в нiмецькiй та українськiй мовах. (1), (2), (6), (7), (8), (12).		5
5.	Порiвняльна фразеостилiстика. Стилiстичний потенцiал стiйких словосполучень. Фразеологiзми, їх рiзновиди та стилiстичнi функцiї. Проблеми перекладу фразеологiчних одиниць. (1), (2), (6), (7), (8), (10).		6

6.	Стилістичні аспекти словотворення. Транспозиція, словосклад, афіксація, словоскорочення. Експресивне словотворення та його роль в німецькій та українській мовах. (1), (2), (6), (8).	5
7.	Питання порівняльної стилістичної граматики. Граматичні елементи стилю. Морфологія з точки зору стилістики. Порівняльна характеристика стилістичного потенціалу німецького та українського синтаксису. Стилістичні можливості різновидів речень. (1), (2), (3), (6), (7), (8), (12).	6
8.	Тропи та їх функції. Класифікація тропів та фігур. Фігури субституції (тропи) в німецькій та українській мовах. (1), (2), (3), (6), (7), (8), (11).	5
9.	Стилістичні фігури. Фігури адиції: повтори, фігури протилежності, накопичення. Фігури елімінації, позиційні фігури. (1), (2), (3), (6), (7), (8), (11), (15), (16).	5
10.	Порівняльна характеристика засобів гумору та сатири в німецькій та українській мовах. (6).	5
11.	Загальні проблеми макростилістики. Контекст. Композиція. Композиційно-мовленнєві форми: повідомлення, розповідь, опис, динамічний опис, характеристика та їх функціонування в німецькій та українській мовах. (5), (6), (9), (10), (13), (17).	5
12.	Архітектоніко-мовленнєві форми: пряма, непряма та невласне-пряма мова, способи їх передачі в німецькій та українській мовах. Монолог, діалог, полілог. (5), (6), (9), (10), (13), (17).	5
	Усього	60

Форми контролю та критерії оцінювання. Контроль результатів самостійної роботи студентів здійснюється в межах часу, відведеного на обов'язкові навчальні заняття і позааудиторну самостійну роботу студентів з дисципліни, може проходити в письмовій, усній або змішаній формі (тестові завдання, презентації, опитування домашнього читання тощо). Відповідні критерії оцінювання наведено в Робочій програмі навчальної дисципліни.

Прогнозований результат. У результаті самостійної роботи студенти мають зокрема **знати:** основні поняття та терміни порівняльної стилістики, принципи та критерії визначення функціональних стилів, закономірності формування стилістичного значення мовних одиниць німецької та української мов, особливості використання лексичних та граматичних засобів мови для досягнення певного стилістичного ефекту в німецькій мові у порівнянні з українською, основні характеристики стилістичних фігур німецької та української мов, різновиди композиційно-мовленнєвих форм обох мов;

вміти: виявляти стилістичні особливості будь-якого тексту, визначати його належність до одного з функціональних стилів або підстилів, характеризувати стилістичний потенціал мовних засобів та граматичних структур обох мов; визначати основні стильові риси та характеризувати елементи стилю, робити комплексний лінгвостилістичний аналіз тексту, порівнювати стилістичні явища німецької та української мов, оволодіти навичками свідомого відбору стилістичних засобів для ефективного передачі відповідної інформації, правильно використовувати різноманітні композиційно-мовленнєві форми, писати курсові та дипломні роботи, присвячені проблемам порівняльної стилістики.

Згідно з вимогами освітньої-професійної програми студенти мають досягти таких програмних результатів:

ПРН1. Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями німецькою й українською мовами усно та письмово, використовувати ці мови для організації ефективної міжкультурної комунікації.

ПРН2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН3. Організовувати процес свого навчання та самоосвіти.

ПРН4. Розуміти загальні суттєві характеристики реальності (фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства).

ПРН5. Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо, працювати у команді.

ПРН9. Характеризувати діалектні та соціальні різновиди німецької мови, описувати соціолінгвальну ситуацію.

ПРН10. Знати норми літературної німецької та української мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.

ПРН11. Знати принципи, технології та прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів німецькою й українською мовами.

ПРН12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їх взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

ПРН13. Аналізувати й інтерпретувати літературні твори, визначати їхню специфіку та місце в літературному процесі.

ПРН14. Використовувати німецьку мову в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.

ПРН15. Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та перекладознавчий аналіз німецькомовних текстів різних стилів і жанрів.

ПРН16. Знати та розуміти основні поняття, теорії та концепції германської філології, вміти застосовувати їх у професійній діяльності.

ПРН17. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови та мовлення, пов'язані з використанням німецької мови, і використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.

ПРН18. Мати навички розв'язання складних проблем у професійній діяльності в галузі германської філології та нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах.

ПРН19. Мати навички участі в наукових дослідженнях у галузі германської філології.

Рекомендована література

Основна література

1. Сотникова С.І. Дистанційний курс «Стилістика німецької мови / С. І. Сотникова [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=3020>
2. Сотникова С. І. Конспект лекцій з курсу стилістики німецької мови. Харків, 2002. 56 с.
3. Іваницька М. Л. Практикум зі стилістики сучасної німецької мови. Київ : КНУ ім. Т. Шевченка, 2009. 125 с.
4. Тимченко Є.П. Порівняльна стилістика німецької та української мов. Вінниця: Нова книга, 2006. 240 с.
5. Fix U. Textlinguistik und Stilistik für Einsteiger. Ein Lehr- und Arbeitsbuch / Ulla Fix, Hannelore Poethe, Gabriele Yos. Unter Mitarbeit von Ruth Geier // Leipziger Skripten. Einführungs- und Übungsbücher. Frankfurt am Main : Peter Lang GmbH, 2003. – Band 1.
6. Fleischer W., Michel G., Starke G. Stilistik der deutschen Gegenwartssprache. 2. Aufl. Frankfurt a. M.: Peter Lang, 1996. 341 S.

7. Iwanenko S.M. Interkulturelle Stilistik der deutschen und ukrainischen Sprache: Vorlesungsreihe. Київ, 2011. 174 с.
8. Sowinski B. Stilistik: Stiltheorien und Stilanalysen. Stuttgart, Weimar : Metzler, 1999. 252 S.

Допоміжна література

9. Арешенков Ю. О. Лінгвістичний аналіз художнього тексту. Кривий Ріг : Видавничий дім, 2007. 177 с.
10. Іваненко С.М., Карпусь А.К. Лінгвостилістична інтерпретація тексту (для факультетів іноземних мов університетів і педагогічних вищих закладів освіти): Підр. К. : КДЛУ, 1998. 176 с.
11. Іщенко Н. Г. Навчальні матеріали до курсу стилістики «Стилістичні засоби, стилістичні фігури, їх функції» / Укл. Н. Г. Іщенко. К. : Вид. центр КНЛУ, 2002. 55 с.
12. Казимір В. О., І. М. Яремчук. Stilistik der deutschen Sprache. Lehrmittel für die Studenten : навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський : Видавничо-поліграфічне підприємство «Апостроф», 2018. 165 с.
13. Кухаренко В. А. Інтерпретація тексту. Вінниця : Нова книга, 2004. 272с.
14. Ляшенко Т. С. Функціональна стилістика німецької мови : навчальний посібник для студентів / Т. С. Ляшенко. Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2010. 110 с.
15. Пилипенко Р. Є., Ковальова Т. П. Тестові завдання зі стилістики німецької мови (Testaufgaben in Stilistik der deutschen Sprache). Частина I : Посібник-практикум. Житомир : Вид. О. О. Євенок, 2018. 2018. 126 с.
16. Сушко-Безденежних М. Г. Стилістика німецької мови : навч. посіб. [для студ. факульт. іноз. мов ВНЗ (німецькою мовою)] / М. Г. Сушко-Безденежних. Суми : Видавництво СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2011. 120 с.
17. Büchele M., Hindelang F. Sprache und wir. Neusäß, 1982.
18. Eroms H-W. Stil und Stilistik. Eine Einführung / HansWerner Eroms. Berlin : Erich Schmidt Verlag, 2008. 255 S.
19. Göttert K-H. Einführung in die Stilistik / Karl-Heinz Göttert, Oliver Jungen. München : Wilhelm Fink Verlag, 2004. 288 S.
20. Lysetska N., Heidemeyer V. Stilistik der deutschen Sprache. Луцьк: РВВ «Вежа» Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2009. 132 S.
21. Michel G. Stilistische Textanalyse: Eine Einführung. Frankfurt am Main: Peter Lang GmbH europäischer Verlag der Wissenschaften, 2001. 212 S.
22. Sandig, B. Stilistik der deutschen Sprache. Berlin, New York : Walter de Gruyter, 1986. 368 S.

Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. https://books.google.com.ua/books/about/Rhetorik_und_Stilistik_Rhetoric_and_Styl.html?id=5gC724IzDesC&redir_esc=y
2. <http://www.coli.uni-sb.de/~stwa/work/ref3.html>
3. <https://www.deutschunddeutlich.de/contentLD/GD/GSt11sWortfeldSprache.pdf>
4. <https://www.dw.com/de/eine-sehr-sehr-wichtige-frage/1-41352213>
5. https://www.dw.com/de/alliterationen/1-40046454?maca=de-DKnewsletter_daf_de-2116-xml-newsletter&r=27176821432584634&lid=1824334&pm_in=90135
6. <http://gedichte.xbib.de/gedichte-begriffe.html>
7. http://www.huberoliver.de/3_1.html
8. <https://www.inhaltsangabe.de/wissen/stilmittel/>
9. www.kahoot.it
10. <https://learningapps.org/display?v=pdf378tkc20>
11. <https://learningapps.org/display?v=pj47fvvac20>
12. <https://learningapps.org/display?v=pmz7ey3ot21>
13. <https://learningapps.org/display?v=p9vndnt7b520>
14. <https://learningapps.org/display?v=p61a5eqic20>
15. www.menti.com
16. http://www.ni.schule.de/~pohl/lernen/technik/techn_02.htm

17. https://online-lernen.levrai.de/deutsch-uebungen/gedichtinterpretation/aufbau_interpretation/31_stilmittel_gedichtinterpretation_uebung.htm
18. https://online-lernen.levrai.de/deutsch-uebungen/gedichtinterpretation/aufbau_interpretation/31_stilmittel_gedichtinterpretation_uebung.htm
19. <https://onlineuebung.de/deutsch/stilmittel/stilmittel-lernen-und-ueben>
20. <https://onlineuebung.de/deutsch/stilmittel/stilmittel-lernen-einfache-onlineuebungen-1/>
21. <http://www.uni-magdeburg.de/~iphi/ms/hyper.html>
22. http://www.uni-potsdam.de/u/slavistik/vc/rImprcht/textling/skripte/skr_kohaerenz.html
23. https://www.bg-gallus.at/fileadmin/dateien/latein/3_Exercitationes/Omnibus/Stilmittel_test_dt.htm
24. www.quizizz.com
25. <https://quizlet.com/75367600/deutsch-stilmittel-ubung-flash-cards/>
26. <https://www.schreiben.net/artikel/rhetorische-mittel-2637/>
27. <https://deutsch.lingolia.com/de/schreibschule/stilmittel>
28. <https://www.youtube.com/watch?v=osTCADIPeRY>
29. <https://zumpad.zum.de>